

Handläggare
Karolina Landowska
Telefon: 08-508 35 509

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 2 februari 2015

Ärende 5

Yttrande över remiss av betänkandet Mål och myndighet - en effektiv styrning av jämställdhetspolitiken, SOU 2015:86
Remiss från kommunstyrelsen

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Arjun Bakshi
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
utvecklingschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat jämställdhetsutredningens betänkande *Mål och myndighet – en effektiv styrning av jämställdhetspolitiken* (SOU 2015:86) till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Jämställdhetsutredningen presenterar i sitt betänkande förslag på förändringar jämställdhetspolitiken. Sammanfattningsvis konstateras i betänkandet att samhället är långt ifrån jämställt. Enligt betänkandet har kvinnor och män inte samma tillgång till makt och inflytande i politiken eller arbetslivet, de har inte samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut och de delar inte jämnt på det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Mäns våld mot kvinnor har inte minskat. Utbildningen är fortsatt inte jämställd och det finns osakliga skillnader i hur kvinnor och män får tillgång till hälsa, vård och omsorg.

Sammantaget anser utredningen att det krävs en mer sammanhållen styrning av jämställdhetspolitiska insatser som ger förutsättningar för att följa upp och analysera utvecklingen avseende jämställdhet i samhället. Det krävs enligt utredningens bedömning en utvecklad uppföljning och analys av vad olika insatser leder till och i vilken utsträckning styrningen av jämställdhetspolitiken verkar för att nå de jämställdhetspolitiska målen. Vidare anser utredningen att det även krävs en samordning av jämställdhetspolitiken och ett fortsatt stöd till myndigheter, kommuner och landsting samt även till övriga aktörer i arbetet att utveckla jämställda verksamheter. I betänkandet föreslås med bakgrund av detta att en ny myndighet inrättas.

Arbetsmarknadsförvaltningen redovisar i sitt svar att förvaltningen ställer sig positiv till de förslag som framförs i betänkandet. Förvaltningen har i huvudsak fokuserat på de delar i utredningen som direkt berör förvaltningens ansvarsområden. Den utvärdering som betänkandet presenterar avseende jämställdhetspolitikens resultat för ekonomisk jämställdhet där arbetsmarknads- och utbildningsfrågor berörs anser förvaltningen visar beklagliga resultat. Arbetsmarknadsförvaltningen anser mot bakgrund av detta att ytterligare kunskap om vilka insatser och aktiviteter som är verksamma är nödvändig för att utförande myndigheter och verksamheter ska kunna fokusera arbetet på det som är verkningsfullt och ger bestående effekt över tid. Förvaltningen anser därför att det är positivt och angeläget att insatser görs för att utöka stödet för ett fortsatt jämställdhetsarbete. En utpekad aktör behövs med ett tydligt och övergripande nationellt ansvar för jämställdhetspolitiken. Förvaltningen tar dock för egen del inte ställning till om detta görs bäst genom inrättandet av en ny myndighet men har heller inga invändningar mot en sådan.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben.

Bakgrund

Stockholms stad har inbjudits att lämna synpunkter på jämställdhetsutredningens betänkande *Mål och myndighet – en effektiv styrning av jämställdhetspolitiken* (SOU 2915:86). Kommunstyrelsen i Stockholms stad har remitterat betänkandet till utvalda nämnder inom staden, däribland arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Ärendet

Jämställdhetsutredningen presenterar i sitt betänkande *Mål och myndighet – en effektiv styrning av jämställdhetspolitiken* (SOU 2915:86) förslag på förändringar jämställdhetspolitiken.

Jämställdhetsutredningens uppdrag har bestått av fyra delar. För det första har utredningen analyserat och följt upp utvecklingen avseende jämställdhet mellan män och kvinnor under den senaste tioårsperioden. För det andra har jämställdhetspolitiken analyserats och bedömts utifrån hur effektivt den har genomförts. I detta har ingått att analysera regeringens särskilda jämställdhetsåtgärder som genomfördes under år 2007–2014. En tredje del har varit att bedöma om det funnits skäl att se över de jämställdhetspolitiska målen och indikatorerna. Avslutningsvis har det ingått i utredningens uppdrag att utifrån en samlad analys av utvecklingen gällande jämställdhet pröva om det finns skäl att överväga förändringar om hur jämställdhetspolitiken ska organiseras och genomföras.

Sammanfattningsvis konstateras i betänkandet att samhället är långt ifrån jämställt. Enligt betänkandet har kvinnor och män inte samma tillgång till makt och inflytande i politiken eller arbetslivet, de har inte samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut och de delar inte jämnt på det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Mäns våld mot kvinnor har inte minskat. Utbildningen är fortsatt inte jämställd och det finns osakliga skillnader i hur kvinnor och män får tillgång till hälsa, vård och omsorg.

Makt och inflytande

Resultatet av utredningen visar att könsfördelningen avseende makt och inflytande skiljer sig åt i olika samhällsområden. Politiken är det samhällsområde som är mest könsbalanserat när det gäller ledande positioner på samtliga politiska nivåer – riksdags-, regerings-, landstings- och kommunal nivå. Även om könsfördelningen på ledande positioner i politiken och i den offentliga förvaltningen har blivit jämnare de senaste tio åren kvarstår stora skillnader. Mäns dominans på centrala maktpositioner i politiken, offentlig förvaltning och näringslivet består. I det privata näringslivet består, trots vissa framsteg, en ordning med en hög grad av mansdominans i styrelser och bland chefer. Sedan 1998 har andelen kvinnor bland cheferna ökat från 17 procent till 39 procent.

Ekonomisk jämställdhet

I betänkandet presenteras resultat som visar på att kvinnors arbetstid har ökat under de senaste tio åren men att kvinnor fortfarande i högre utsträckning oftare arbetar deltid än män. Detta innebär

konkret att kvinnor har lägre inkomster och pensioner än män. Utredningen visar att den vanligaste orsaken till att kvinnor arbetar deltid är att lämpligt heltidsarbete saknas. Detta innebär att en stor andel kvinnor upplever sig själva som ofrivilligt undersysselsatta.

Enligt betänkandet har den svenska arbetsmarknaden under de senaste tio åren blivit något mindre könsuppdelad. Detta har skett främst genom att fler kvinnor har börjat arbeta inom mansdominerande yrken. Trots detta är den svenska arbetsmarknaden fortsatt segregerad både horisontellt och vertikalt. Konkret innebär detta att kvinnor och män har olika positioner även om de befinner sig i samma yrke och sektor. Vidare är könssegregeringen efter yrke fortsatt hög och kvinnor arbetar främst inom vård, omsorg och serviceyrken medan män dominerar inom tekniska och manuella yrken.

Jämställdhetsutredningens resultat visar att kvinnor har fortsatt genomsnittligt lägre löner än män. Det gäller oavsett om jämförelsen görs avseende den genomsnittliga lönen för alla kvinnor och män som arbetar eller om skillnaden mellan olika sektorer och yrken jämförs. Att kvinnor förvärvsarbetar färre timmar och det faktum att kvinnor och män i stor utsträckning arbetar i olika yrken spelar stor roll för lönegapet mellan könen. Om det i beräkningen tas med att utbildning, yrke, sektor, ålder och arbetstid spelar roll för vilken lön en person får, kvarstår en oförklarad löneskillnad mellan könen om cirka 5,8 procent sett till arbetsmarknaden som helhet. Den oförklarade skillnaden, eller den standardvägda skillnaden, har minskat med 1,0 procentenheter sedan 1996. De kvardröjande könsskillnaderna i lön och inkomst är ett tecken på att det könssegregerade arbetslivet värderar arbete som främst utförs av kvinnor och arbete som främst utförs av män olika.

Utredningen visar att det finns tydliga skillnader mellan kvinnor och män när det gäller arbetsrelaterad ohälsa och sjukfrånvaro. Kvinnor är i större utsträckning än män drabbade av arbetsrelaterade hälsoproblem och är även sjukskrivna i högre grad än män. Sedan 2012 har det skett en betydande ökning av arbetsrelaterade besvär, framför allt bland kvinnor. Män drabbas i högre utsträckning än kvinnor i arbetsplatsolyckor som leder till sjukskrivning eller dödsfall.

Enligt studier som presenteras i betänkandet presterar flickor bättre i såväl grund- som gymnasieskolan än pojkar. Pojkar presterar sämre än flickor i grundskolan, framför allt i ämnet svenska, vilket får konsekvenser för pojkars utbildning i ett längre perspektiv.

Enligt betänkandet är läskunnighet och förmåga till läsförståelse grundläggande för att kunna tillgodogöra sig all typ av utbildning. Även i gymnasieskolan presterar flickor bättre än pojkar. Samtidigt är flickor mer stressade och mår generellt sämre i skolan.

Könsfördelningen i gymnasieskolans olika program och inriktningar fortsätter att vara ojämn. Könssegregeringen är tydligare på de yrkesförberedande programmen än på de studieförberedande programmen. De könsstereotypa valen till gymnasieskolan kan till stor del förklaras av föräldrarnas utbildningsbakgrund. Barn till låg- respektive högutbildade föräldrar väljer i stor utsträckning olika gymnasieprogram. Barn till lågutbildade föräldrar återfinns ofta på yrkesförberedande program med en tydlig kvinno- respektive mansdominans medan barn till högutbildade föräldrar ofta väljer de studieförberedande programmen. Den könssegregerade gymnasieskolan kan således i hög grad kopplas samman med klass.

Fler kvinnor än män väljer att läsa vidare på högskolan. Könsfördelningen bland studerande vid landets lärosäten ligger på 60 procent kvinnor och 40 procent män. Fördelningen har varit konstant under de senaste tio åren. Kvinnor och män läser emellertid i stor utsträckning olika utbildningar på högskolan. Utbildningsvalen är därmed stadigt könsstereotypa och följer med under hela utbildningskarriären.

Tabell 1: Högsta utbildningsnivå fördelat på andel för inrikes respektive utrikes födda män och kvinnor (procent).

	Män inrikes födda	Män utrikes födda	Kvinnor inrikes födda	Kvinnor utrikes födda
Eftergymnasial utbildning	35	36	46	40
Gymnasial- utbildning	51	36	45	34
Förgymnasial utbildning	14	20	9	21

Källa: SOU 2015:86

Flickor och kvinnor, såväl inrikes som utrikes födda, har högre utbildning än män samtidigt som detta inte har fått några tydliga effekter i termer av en bättre ställning för kvinnor på arbetsmarknaden. Det har inte heller gett ekonomisk utdelning i form av högre löner i motsvarande grad. Kvinnor får därmed sämre avkastning på sitt humankapital än vad män får. I ett arbetsliv där livslånga karriärer inom samma yrke eller bransch blir allt

ovanligare understryks vikten av att ha möjlighet till ett livslångt lärande. Utbildning senare i livet kan också vara en väg till att bryta könssegregeringen på arbetsmarknaden.

Det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Utredningen visar att det fortsatt finns stora skillnader mellan kvinnor och män i uttaget av föräldraledighet. Kvinnor tar generellt sett ut mer föräldraledighet än män och kvinnor tar även ut ledighet i högre utsträckning för tillfällig vård av barn (så kallad VAB). Kvinnor är föräldralediga i drygt 13 månader under barnets första år men tar i genomsnitt ut cirka 9,5 månads föräldrapenning. Motsvarande siffror för män är 3,5 månads föräldraledighet varav två månader är med föräldrapenning. I betänkandet dras slutsatsen att det finns tendenser till att föräldraförsäkringens nuvarande utformning snarare hämmar än främjar jämställdhet mellan män och kvinnor.

Medelinkomsttagare tar ut flest föräldrapenningsdagar och längst föräldraledighet. Pappor med låg eller ingen inkomst, eller med svag anknytning till arbetsmarknaden, tenderar att ta ut minst, om någon, föräldrapenning. Ersättningen för dessa grupper blir låg, liksom därför också drivkraften att ta ut föräldraledighet. Detta mönster gäller inte för kvinnor med låga inkomster. Kvinnor med låg inkomst avstår inte från föräldrapenning, men de tar ofta ut kortare ledighet än genomsnittet. Förutsättningarna att ta del av flexibiliteten i föräldraförsäkringen varierar därmed mellan olika inkomstgrupper.

Kvinnor och män utför ungefär lika mycket hushållsarbete innan de flyttar ihop. När de blir föräldrar ökar den totala tiden för hushållsarbete för kvinnor betydligt. Kvinnor utför i genomsnitt betydligt mer hushållsarbete än män. I det arbetet ingår framför allt städning, tvätt och sysslor relaterade till maten, det vill säga inköp av mat, matlagning, dukning och diskning. Skillnaden mellan den tid kvinnor och män lägger på hemarbete har dock minskat över tid. Det beror främst på att kvinnor lägger ned allt mindre tid på dessa sysslor. Det går inte att fastslå att männen tar ett motsvarande större ansvar.

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Enligt utredningen har kvinnors utsatthet för misshandel legat på ungefär samma nivå under den senaste tioårsperioden. Andelen kvinnor som uppger att de utsätts för hot om våld har ökat. Under senare år har också en högre andel av hoten kommit från en närstående person. Den största ökningen rör andelen kvinnor som

uppgger att de utsatts för sexualbrott. Samtidigt visar utvecklingen att mäns våldsutsatthet minskar eller är fortsatt låg. Kvinnor och flickor drabbas också i högre grad av kränkningar och hot om våld i digitala kanaler. Samtidigt uppgger en högre andel kvinnor och män att de upplever en minskad oro och ökad trygghet i samhället.

Sammantaget ger kriminalstatistiken en bild av ett ökande antal anmälningar om brott mot kvinnor under tioårsperioden, såväl när det gäller misshandelsbrott som sexualbrott, samtidigt som lagföringsbesluten inte ökat i motsvarande takt. Därmed har gapet mellan anmälningar och lagföringsbeslut vuxit. Det finns ingen jämförbar statistik över tid om hur många kvinnor och män som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, vilket gör att det inte är möjligt att bedöma utvecklingen på detta område.

Hälsa

Enligt utredningen uppgger kvinnor att de över lag har en sämre hälsosituation än män. Detta gäller framförallt kvinnor med kort utbildningsbakgrund. Vidare framgår av utredningen att kvinnor i större utsträckning än män anser sig lida av ängslan, oro och ångest. Mäns högre självmordsfrekvens och alkoholmissbruk kan enligt utredningen vara relaterade till en underdiagnosticering av mäns psykiska ohälsa. Vidare uppgger betänkandet att normer kring maskulinitet och manlighet har en negativ inverkan på mäns psykiska, fysiska och sexuella hälsa, i den mån de påverkar män att söka vård i mindre utsträckning och ta större risker jämfört med kvinnor.

Kvinnors och mäns hälsoläge påverkas i hög grad av faktorer såsom utbildningsbakgrund, socioekonomisk situation, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Ytterligare en faktor som påverkar hälsoläget är förekomsten av våld. Kön är dock alltså en viktig faktor även i relation till ovan nämnda faktorer. Personer i arbetaryrken har exempelvis en sämre hälsosituation än personer i tjänstemannaryrken, men inom grupperna kvarstår könsskillnader där kvinnor i både arbetar- och tjänstemannaryrken har sämre hälsosituation än män i de respektive grupperna. När olika faktorer samvarierar riskerar de dessutom att förstärka varandra, som exempelvis utbildning och kön där kvinnor med endast förgymnasial utbildning har en mycket ogynnsam hälsosituation.

Regeringens jämställdhetsåtgärder 2007-2014

Under åren har nästan 70 myndigheter genomfört insatser inom ramen för regeringens jämställdhetsåtgärder. Sammanlagt har cirka

2,1 miljarder kronor använts och finansierat över 200 olika insatser. Över hälften av medlen har använts för insatser för delmål 4 *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra*. Även organisationer har tagit del av satsningen, varav bidraget till Sveriges kommuner och landsting (SKL) för programmet Hållbar Jämställdhet (HåJ) utgör den största insatsen.

Insatserna har i första hand syftat till att öka kunskapen om jämställdhet och utveckla nya metoder i jämställdhetsarbetet. En stor del av insatserna har vänt sig till kommuner och landsting samt andra organisationer.

Utredningen visar att det inte finns några redovisade effekter på samhällsnivå till följd av den särskilda jämställdhetsinsatsningen som tyder på att de olika insatserna stärkt jämställdheten mellan kvinnor och män. Detta bör samtidigt ses i perspektivet att genomslag av långsiktiga effekter kan studeras först efter en längre tid samt att det är svårt att isolera effekter från andra faktorer. Det finns flera redovisade effekter i form av ökad kunskap, nya metoder och arbetssätt i myndigheternas verksamhet. Insatserna har lett till att myndigheterna ser ett ökat behov av kunskap om jämställdhet och behov av stöd i arbetet att utveckla jämställda verksamheter. Vidare visar utredningen att stödet till myndigheterna att integrera ett jämställdhetsperspektiv i sina verksamheter har utvecklats under 2007–2014.

Genom programmet Hållbar jämställdhet (HåJ) har kommuner, landsting och regioner samt enskilda utförare fått stöd att utveckla jämställda verksamheter. Enligt utvärderingar av programmet och en enkätundersökning har programmet Hållbar jämställdhet haft effekt så tillvida att kunskapen ökat, nya metoder utvecklats och kommuner som deltagit i programmet ser ett fortsatt behov av att utveckla ytterligare kunskap och nya metoder. En majoritet av kommuner och landsting har dock inte medverkat i satsningen. I Stockholms stad medverkade socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen i programmet.

Jämställdhetspolitikens genomförande

Utredningens slutsats är att regeringens jämställdhetsinsatsning 2007–2014 och regeringens styrning av jämställdhetspolitiken i övrigt har fått genomslag i samhället på så sätt att kunskapen om jämställdhet ökat och att metoder och arbetssätt utvecklats i jämställdhetsarbetet på olika nivåer i samhället. Det har dock inte funnits tillräckligt med underlag i form av analyser eller utvärderingar för att kunna se hur dessa påverkat jämställdheten mellan kvinnor och män.

Jämställdhetsutredningens slutsatser är:

- Den samlade kunskapen om jämställdhet och jämställdhetsarbete behöver i större utsträckning tas tillvara i styrningen av jämställdhetspolitiken.
- Regeringens styrning behöver bli tydligare och avse fler myndigheter och områden än i dag.
- Myndigheter, kommuner och landsting samt regioner behöver stöd i arbetet att utveckla jämställda verksamheter.
- Det behövs ett ökat fokus på resultat av jämställdhetspolitiken.
- Det behövs en permanent samordning av vissa insatser inom jämställdhetspolitiken. Detta rör inte minst insatser som görs för att nå delmålet *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra*.

Sammantaget anser utredningen att det krävs en mer sammanhållen styrning av jämställdhetspolitiska insatser som ger förutsättningar för att följa upp och analysera utvecklingen avseende jämställdhet i samhället. Det krävs enligt utredningens bedömning en utvecklad uppföljning och analys av vad olika insatser leder till och i vilken utsträckning styrningen av jämställdhetspolitiken verkar för att nå de jämställdhetspolitiska målen. Vidare anser utredningen att det även krävs en samordning av jämställdhetspolitiken och ett fortsatt stöd till myndigheter, kommuner och landsting samt även till övriga aktörer i arbetet att utveckla jämställda verksamheter.

Jämställdhetsutredningens bedömningar och slutsatser

I betänkandet redovisas att det finns framsteg i utvecklingen gällande jämställdhet samtidigt som flera resultat visar att utvecklingen i vissa avseenden står still eller gått bakåt. Sammantaget visar utvecklingen inom jämställdhetspolitikens delmål att målen ännu inte har nåtts.

Betänkandet redovisar följande slutsatser:

- Utredningen anser att tydliga mål för en jämnare könsfördelning får genomslag. Detta syns på politikens område och utnämningen av myndighetschefer, men även inom näringslivet.
- Det krävs ett fortsatt arbete för att nå en jämnare könsfördelning även på de ledande posterna och inom de viktiga områdena för att motverka den vertikala obalansen av könsfördelning. Det gäller särskilt utrikes födda som är underrepresenterade på ledande positioner.
- Trots en mindre könsuppdelad arbetsmarknad behöver fortsatta insatser göras för att bryta de traditionella

könsmönstren på arbetsmarknaden. Insatser behöver även göras för att stärka etableringen av utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden som i lägre grad än inrikes födda kvinnor och män är sysselsatta.

- För att nå en mindre könsuppdelad arbetsmarknad behöver studievalen i gymnasieskolan och högskolan bli mindre könsuppdelade. De könsstereotypa valen hänger nära samman med föräldrarnas utbildningsbakgrund.
- Staten har en viktig normerande roll i att verka för att utjämna skillnader i inkomst mellan kvinnor och män.
- En fortsatt utveckling som leder till ett jämnare uttag av föräldraförsäkringen kan bidra till att stärka jämställdheten mellan kvinnor och män. Samtidigt är det viktigt att uppmärksamma att uttaget av föräldrapenning i hög grad påverkas av männens inkomster.
- Trots att mäns våld mot kvinnor inte förefaller minska finns försiktigt positiva utvecklingstendenser när det gäller ansvariga samhällsaktörers arbete på området. Fortsatta ansträngningar är avgörande för att utvecklingen ska få genomslag även i form av minskad våldsutsatthet.
- Utvecklingen av det ökande glappet mellan anmälningar och lagförda beslut behöver uppmärksammas i de rättsvårdande myndigheters arbete.
- Osakliga skillnader mellan kvinnor och män i fråga om hälso- och sjukvård behöver ges större utrymme. Det finns flera skillnader mellan olika grupper av kvinnor och män beroende på exempelvis socioekonomisk och utbildningsmässig bakgrund, funktionsnedsättning, sexuell läggning och könsidentitet och könsuttryck.

Den genomgång av jämställdhetspolitiken som presenteras i betänkandet pekar på flera exempel som visar på vikten av att systematiskt och strukturerat inkludera fler maktaspekter i jämställdhetsarbetet. Jämställdhetsutredningen bedömer att detta är en viktig förutsättning för att nå de jämställdhetspolitiska målen. Aspekter som kräver mer systematisk och fördjupad analys är exempelvis underrepresentationen av utrikes födda personer på beslutsfattande positioner, pojkars bristande prestationer i skolan, kopplingen mellan studieresultat och socioekonomiska faktorer såsom föräldrars utbildningsbakgrund och födelseland, utrikes födda kvinnors svaga arbetsmarknadsetablering och unga kvinnors psykiska ohälsa och våldsutsatthet.

Jämställdhetsutredningens förslag

Jämställdhetsutredningens förslag till övergripande mål är detsamma som ligger till grund för jämställdhetspolitiken i dag. Jämfört med nuvarande delmål för jämställdhetspolitiken innebär förslagen till delmål vissa skillnader. Utredningen lämnar följande förslag i betänkandet som rör jämställdhetspolitikens mål och styrning.

Mål för jämställdhetspolitiken

Utredningen föreslår att det övergripande målet för jämställdhetspolitiken ligger kvar:

Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Utredningen föreslår att den nya jämställdhetspolitiken ska ha följande delmål:

Delmål 1. *En jämn fördelning av makt och inflytande.* Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattande i samhällets alla sektorer.

Delmål 2. *Ekonomisk jämställdhet.* Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet och ska ha samma möjligheter att kombinera betalt arbete med privat- och familjeliv.

Delmål 3. *Jämställd utbildning.* Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller livslångt lärande och personlig utveckling.

Delmål 4. *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.* Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Delmål 5. *Jämställd hälsa, vård och omsorg.* Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller hälsa, vård och omsorg livet ut.

Utredningen anser att jämställdhetspolitiken bör styras utifrån hur statliga myndigheter och verksamheter styrs i övrigt.

Jämställdhetsintegrering som huvudsaklig strategi bör ligga fast.

Utredningen föreslår därför att uppgifter om jämställdhet ska

regleras i myndigheternas instruktioner eller i förekommande fall annan förordning. Vidare ska fler myndigheter få i uppgift att integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. Myndigheter som redovisar individbaserad statistik ska som regel göra detta könsuppdelat om det inte finns särskilda skäl mot detta. Strategier och handlingsplaner ska tas fram för respektive delmål inom jämställdhetspolitiken.

Jämställdhetsutredningen föreslår i sitt betänkande att en jämställdhetsmyndighet inrättas. Myndighetens uppgifter ska vara att analysera utvecklingen gällande jämställdhet i samhället och följa upp insatser som syftar till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Vidare ska myndigheten samordna uppdrag inom jämställdhetspolitiken, däribland uppdrag som rör delmålet *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra*. Myndigheten ska även stödja arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten hos myndigheter och kommuner, landsting och regioner, och i övrigt bistå regeringen i övriga frågor som rör jämställdhetspolitiken, bland annat inom EU-samarbetet och i övrigt internationellt samarbete.

Förslagets ekonomiska och övriga konsekvenser

Enligt betänkandet bedömer jämställdhetsutredningen att det kommunala självstyret inte kommer att påverkas av utredningens förslag. Detta eftersom utredningens förslag utgår från den rådande ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Vidare bedömer utredningen att presenterade förslag inte kommer att medföra några betydande ekonomiska konsekvenser för kommunerna.

Sammantaget är det utredningens bedömning att detta – ett ökat genomslag för jämställdhetspolitiken – kommer att bidra till att fler kan uppnå egen försörjning, en bättre hälsa, minskad sjukskrivning och att kvinnor och män får ökade möjligheter att använda sin fulla potential i samhället. De långsiktiga positiva samhällsekonomiska konsekvenserna bedöms därför som stora.

Arbetsmarknadsförvaltningens yttrande över remissen

Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit del av socialdepartementets betänkande *Mål och myndighet – en effektiv styrning av jämställdhetspolitiken* (SOU 2915:86).

Förvaltningen ställer sig positiv till de förslag som framförs i betänkandet. Förvaltningen har i huvudsak fokuserat på de delar i utredningen som direkt berör förvaltningens ansvarsområden. Den utvärdering som betänkandet presenterar avseende

jämställdhetspolitikens resultat för ekonomisk jämställdhet där arbetsmarknads- och utbildningsfrågor berörs anser förvaltningen visar beklagliga resultat. Detta eftersom de önskade effekterna uteblivit med följd att ojämlikhet alltjämt består.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser med bakgrund av detta att ytterligare kunskap om vilka insatser och aktiviteter som är verksamma är nödvändigt för att utförande myndigheter och verksamheter ska kunna fokusera arbetet på det som är verkningsfullt och ger bestående effekt över tid.

Arbetsmarknadsförvaltningen har uppmärksammat att jämställdhetspolitiken har fått ett utökat utrymme och ökad uppmärksamhet i den politiska diskussionen både nationellt, regionalt och lokalt under de senaste åren. Förvaltningen anser det således bekymmersamt att resultaten trots detta uteblivit enligt vad som redovisas i jämställdhetsutredningens betänkande.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer dock att resultaten av de insatser som gjorts inom ramen för regeringens jämställdhetssatsning 2007-2014 rimligtvis ännu inte kan identifieras eftersom verkliga strukturella effekter tar längre tid att fastställa.

De förslag på ändringar av delmålen för jämställdhetspolitiken som presenteras i betänkandet anser förvaltningen är bra eftersom flera av delmålen blir tydligare. Vidare anser förvaltningen det positivt att *Jämställd utbildning* har blivit ett eget delmål med särskilt fokus på det livslånga lärandet. Detta delmål faller inom arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde och bör därmed komma att påverka och inverka på nämndens arbete.

Av betänkandet framgår att jämställdhetspolitiken fortsättningsvis bör ha ett ökat fokus på styrning och uppföljning med en tydligare efterfrågan på resultat än tidigare. Detta anser förvaltningen är bra och välkomnar ett stöd i detta från enligt förslaget en eventuell nyinrättad myndighet.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om att en tydligt utpekad aktör ges i uppdrag att analysera utvecklingen gällande jämställdhet i samhället och följa upp insatser som syftar till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Detta eftersom förvaltningen anser att jämställdhetsarbetet behöver ske på flera fronter och inom samtliga områden i samhället. Förvaltningen kan för egen del inte bedöma om detta lämpligast sker genom inrättandet av en ny myndighet men har heller inga invändningar

mot en sådan. En utpekad aktör behövs med ett tydligt och övergripande nationellt ansvar för jämställdhetspolitiken.

Arbetsmarknadsförvaltningen har på uppdrag av arbetsmarknadsnämnden påbörjat ett arbete för att jämställdhetsintegrera verksamheterna för att säkerställa att kvinnor får tillgång till arbetsmarknads- och utbildningsinsatser i lika stor utsträckning som män. Jämställdhetsintegrering är ett relativt nytt fokusområde för verksamheterna och det finns således ett behov av utbildning inom området. Arbetsmarknadsförvaltningen anser därmed att förslaget om en utpekad aktör med möjlighet att erbjuda stöd i jämställdhetsarbetet är välkommet.

I betänkandet presenteras resultat som visar att tidigare satsningar på jämställdhetsintegrering genom olika aktiviteter inom utbildning och arbetsmarknad inte varit lyckade så till vida att de inte gett avsedd effekt. Vidare framgår av betänkandet att forskningsvärlden avvisat aktiviteterna som verkningslösa.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att dessa forskningsresultat är viktiga att ta tillvara i fortsatt planering och genomförande av jämställdhetsintegrering i nämndens verksamheter. Förvaltningen ser fördelar med att en myndighet framgent ansvarar för att forskning inom området jämställdhet sprids till alla berörda myndigheter och blir en del av planering och utveckling av verksamheterna och dess aktiviteter.

Bilaga:

1. Betänkandet Mål och myndighet - en effektiv styrning av jämställdhetspolitiken, SOU 2015:86